

พัฒนา **ได้** พัฒนา

ผ่ากระแส สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโลก

ISBN 978-974-8244-39-6

“ รวมบทความทางการวิจัย
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
ปีที่ 2 ”

คณมนุชศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

2560

ภาพปก

ธรรมรัตน์ รัตนพันธ์

ชื่อ สกุล

ชื่อภาพ

ขนาด x ซม

สื่อวัสดุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความจากภารกิจของนักศึกษา และอาจารย์ในสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมและการพัฒนาชุมชน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
จุดจบกัญชา: ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชน เพื่อการแข่งขันกรณีศึกษา ชุมชนคลองเมือด ตำบลพยอมหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	7
ยาเส้นพรหมคีรี: การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรณีศึกษา บ้านนอกไร่ ตำบลพยอมหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	33
รักร่วมเพศ: ชายรักชาย ปฏิบัติการสร้างพื้นที่ ในสังคมของรักร่วมเพศกรณีศึกษา: ชายรักชาย ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.....	55
ภูมิปัญญาท้องถิ่นของหนองพุดที่บ้าน กรณีศึกษาคำสองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	79
มายืด: ความเชื่อและกระบวนการจัดการศพ ของมุสลิมชุมชนบ้านป่าไผ่ ตำบลสากהל่ง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส.....	97

ต้นตอการประมาณ 10 เดือน ควบคู่กับการบำรุงตัวสมบูรณ์ไว
 2. ปัญหาในการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขันพบว่า มีปัญหาหลาย
 ด้านด้วยกัน คือ 2.1 ปัญหาสภาพอากาศ พบว่า การอนุบาลลูกไก่
 ชนต้องควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสม คือประมาณ 32 องศา
 เซลเซียส 2.2 ปัญหาการป้องกันโรคระบาด ผู้เลี้ยงต้องฉีดวัคซีน
 บ่อยครั้งในโรคระบาด และหมั่นดูแลอาการโรคตก ซึมเศร้า 2.3 ปัญหา
 การผสมเลือดชิดพบว่า หากมีการผสมพันธุ์ระหว่างไก่ที่มี
 ความสัมพันธ์ทางสายเลือดเดียวกัน ทำให้ไก่ชนมีคุณภาพที่ย่ำแย่ลง
 3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขันพบว่า
 มีแนวทางการส่งเสริมดังนี้ 3.1 การส่งเสริมการตลาด การนำไก่
 ออกไปชนเพื่อการแข่งขัน ถ้าไก่ของทางค่ายชนะการแข่งขันก็สร้าง
 ชื่อเสียงกับทางค่าย 3.2 มีการส่งเสริมความรู้ โดยการถ่ายทอด
 ความรู้ด้านไก่ชนแก่กันนักเรียน นักศึกษาและผู้ที่สนใจทั่วไป
 3.3 มีการพัฒนาสายพันธุ์ โดยการผสมกับสายพันธุ์ที่ชนเก่ง
 แข็งแรง รูปร่างดี

คำสำคัญ: ชุมชนเกษตร, ไก่ชน, ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการ
 แข่งขัน

บทนำ

ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชนเป็นความรู้ และความฉลาด
 เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ชนตั้งแต่การเพาะเลี้ยงการคัดเลือก การดูแล
 การเลี้ยง การป้อน ตลอดจนการนำออกชนมาใช้ในการเลี้ยงไก่ชน
 เพื่อให้ได้ไก่ดี เก่ง ตามลักษณะที่พึงประสงค์ของคนเลี้ยง (นิคม
 ชมภูพอง, 2545) ซึ่งการเลี้ยงไก่ชนก็เป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญา

ด้านการเกษตรกรรม ดังนั้นการเลี้ยงไก่ชนจึงเป็นส่วนหนึ่งของ
 ภูมิปัญญานี้ด้วยจึงเรียกได้ว่า ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชน การเลี้ยงไก่
 ชนนั้นต้องใช้ภูมิปัญญาที่ละเอียด และตั้งต้นในทุกขั้นตอนตั้งแต่
 ก่อนลูกไก่เกิด หรือตั้งแต่เลือกพ่อแม่ไก่ ตลอดจนถึงวันจับไก่มา
 การต่อสู้ของลูกไก่ตัวนั้นแม้จะได้รับชัยชนะหรือความพ่ายแพ้
 หรือต้องใช้เวลาฝ่าเพื่อพยายามนับปี

ชุมชนคลองเมือต ตั้งอยู่หมู่ 7 ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหม
 ศิริ จังหวัดนครราชสีมา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรม การทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้และการเลี้ยงสัตว์
 คือ ไก่พันธุ์บ้าน การเลี้ยงไก่ชนเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่สามารถรายได้
 ให้กับผู้เลี้ยง ไก่ชนที่นิยมเริ่มชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของนักเลี้ยงไก่
 ชน ผู้เลี้ยงสามารถสร้างรายได้เป็นอาชีพเสริมให้กับครอบครัว
 เป็นจำนวนมากน้อย บางรายทำเป็นอาชีพหลักเพราะไก่ชนตัวหนึ่ง
 ราคาหลายพันบาท บางตัวราคาหลักหมื่นหลักแสน ถือได้ว่าอาชีพ
 เลี้ยงไก่ชนสามารถสร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชน การเลี้ยงไก่ชนของ
 ชาวบ้านส่วนใหญ่มุ่งประสงค์ให้ได้ไก่เก่ง เชิงดี ดีใจและมีความสุข
 สิ้นที่สวยงามตรงตามตำรา เพราะคุณค่าของไก่ชนนั้นอยู่ที่การชน
 เก่ง และสวยงามอันจะนำมาซึ่งมูลค่าเพิ่ม ความภาคภูมิใจ
 และชื่อเสียงแก่ผู้เป็นเจ้าของ (สุพน เรืองพันธ์, 2560)

ชุมชนเกษตร ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนคลองเมือต ตำบลหนองสรวง
 อำเภอพรหมศิริ จังหวัดนครราชสีมา ในอดีตมีการเลี้ยงไก่
 พันธุ์บ้านเพื่อขายให้กับพ่อค้าคนกลางในหมู่บ้าน แต่ในปัจจุบัน
 เปลี่ยนมาเลี้ยงไก่ชนเพื่อขายให้กับลูกค้าที่ต้องการนำไปชน
 เพื่อแข่งขันในบ่อนไก่ชน โดยไก่ชนของชุมชนเกษตรนั้น
 มีกระบวนการเลี้ยงไก่ชนที่เป็นภูมิปัญญาสืบทอดกันมา ทำให้ไก่ชน

ของข้อมูลของนักเรียนที่มีคุณภาพ เมื่อนำไปชนมักจะชนะเสมอ ทำให้เป็นที่ต้องการของนักเรียน (สุพน เรื่องพิมพ์, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญา การเลี้ยงไก่ชน จึงมีความสนใจศึกษากฎมีปัญญาการเลี้ยงไก่ชน เพื่อการแข่งชัน ศึกษาปัญหาการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งชัน และแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งชันของชุมชนเกษตรชนบทคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง เป็นการผลิตเสริมอาชีพ การเลี้ยงไก่ชนให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎมีปัญญาการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งชัน การณีศึกษา: ชุมชนเกษตรชนบทคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งชัน การณีศึกษา: ชุมชนเกษตรชนบทคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งชันการณีศึกษา: ชุมชนเกษตรชนบทคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าของฟาร์มเลี้ยงไก่ชนและผู้ดูแลไก่ชน ในค่ายไก่ชนชุมชนเกษตร จำนวน 11 คน ได้แก่ 1) นายสุพน เรื่องพิมพ์ 2) นายวรพล ศิริไพรัตน์ 3) นายณัฐพงศ์ ปรานี 4) นายประทีป ศิริเดช 5) นายวรพล ศิริไพรัตน์ 6) นายสถาพร สงเคราะห์ 7) นายยุทธนา พิมพ์ 8) นายเจริญ ยอดยิ่ง 9) นายแดง วัคคี 10) นายประจักษ์ แก้วมาก และ 11) นายสมคิด คັນธิก

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือผู้ส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงไก่ชน จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นายมนัส ชุมทอง (เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ อำเภอพรหมคีรี) 2) นายวรสาร คันธิก (กรรมการผู้ตัดสินในสนามการแข่งขันกีฬาชนไก่) 3) นายสมเกียรติ สุทธิพันธ์ (เจ้าของสนามกีฬาชนไก่บ้านฉาง-ดอนตะโก) 4) นายสมยศ สิริสมบัติ (เจ้าของสนามกีฬาชนไก่โคกเหล็กสเด็ยิม) และ 5) นายยุทธพล พริกปูน (ผู้ฝึกซ้อมชั้นเชิงไก่ชน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ผู้วิจัย นักวิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวศึกษาทำความเข้าใจในแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษา โดยกำหนดวิธีการ ประเด็นที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ให้สัมภาษณ์

2.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยเตรียมแนวคำถามแบบครอบคลุมทุกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ

โกเกษม โดยช่วงแรกของการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามทั่ว ๆ ไป หลังจากนั้นก็จะโยนคำถามเข้าหาประเด็นที่ต้องการเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจนและมีความถูกต้องตรงความจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นเจ้าของคำไปรษณีย์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2 เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และสังเกตพร้อมทั้งถามประเด็นที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.3 ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เจ้าของคำไปรษณีย์อำเภอพรหมคีรีและผู้ไปรษณีย์ และผู้ส่งเสริม และสนับสนุนโดยจะพูดคุยเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์มีสิทธิ์ไม่ตอบคำถาม และหยุดการสัมภาษณ์เมื่อใดก็ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งจากเอกสารและภาคสนามแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่า โดยนำข้อมูลมารวบรวมจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ และสรุปเป็นภาพรวม หากข้อมูลใดขาดหรือไม่ชัดเจนก็เก็บเพิ่มเติมต่อไป แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาหาความสัมพันธ์จนเป็นปรากฏการณ์ต่างๆ ที่สามารถอธิบายข้อเท็จจริงที่มีเหตุผล แล้วนำมาสรุปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามขอบเขตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนตามข้อมูลที่แท้จริง

ผลการวิจัย

ภูมิปัญญาการเสียใจชนเพื่อการแข่งขัน กรณีศึกษา: ชุมชนกฤษชุนชนคลองเมียด ตำบลหนองหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การเพาะพันธุ์โกเกษมพบว่า การคัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ที่ละให้เห็นภูมิปัญญาชาวบ้านเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ชนที่นำมาใช้ในการคัดเลือกก็ที่จะนำมาเป็นพ่อ-แม่พันธุ์ เพื่อให้ได้ลูกไก่ที่เกิดมามีลักษณะที่ดี จากการถ่ายทอดลักษณะทางสายเลือดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์มาจากเหล่ากอที่ดี หรือเป็นไก่ที่มีกระดูกและมีชื่อเสียงมีประวัติชนต้นก่อก่อน จึงทำให้ไก่ที่ชนกันอย่างมีโอกาสจะให้ลูกที่ชนเก่งด้วย และไม่ควรวเอาไก่ครอบครัวเดียวกันมาผสมกันเพราะจะทำให้เกิดการผสมแบบเลือดชิด ซึ่งจะทำได้ได้ลักษณะด้อยลงเรื่อย ๆ

2. วิธีผสมพันธุ์โกเกษมพบว่า การผสมพันธุ์โกเกษมนั้นเป็นวิธีธรรมชาติที่ไม่ต้องการดูแลเอาใจใส่มากนัก โดยปล่อยให้หากินและผสมพันธุ์กันโดยอิสระ ปล่อยให้โกเกษมผสมพันธุ์กันตามลานบ้าน ผู้เลี้ยงก็ส่วนมากนิยมการผสมพันธุ์นี้ เพราะมีความเชื่อว่าการปล่อยให้แม่ไก่ออกไข่ กกไข่และเลี้ยงลูกเอง โดยการสังเกตอาการของแม่ไก่เตรียมการผสมพันธุ์ควรให้พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์กินวิตามิน เกลือแร่ อาหารผสมและข้าวเปลือก ถ้าแม่ไก่ตัวไหนที่ไข่ไข่ ให้สังเกตจากพองและหน้า จะมีสีแดงสด ขนงามันและจะแสดงอาการแปลกๆ ไป คือกระโดดขึ้นๆ ลงๆ เข้าไปรังไข่ ส่งเสียงร้องยาวๆ ถ้ามีการแบบนี้ให้จับแม่พันธุ์ไปใส่ใส่เสาของพ่อพันธุ์ได้ วิธีซึ่งในเชิงเหมาะสำหรับพื้นที่ในการเลี้ยงไก่จำกัด

ทำได้โดยการสร้างเก้าอี้แล้วทำรังไก่ในเช้า แล้วปล่อยให้พ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ผสมพันธุ์กันในเช้าและวิธีปล่อยแปลงตาข่าย ทำได้โดยการสร้างเก้าอี้แล้วทำรังไก่ในเช้า ใช้ตาข่ายซึ่งบริเวณรอบๆ เล้า จึงปล่อยพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ลงผสมพันธุ์ในแปลงตาข่าย แม่ไก่จะวางไข่ในเล้า ฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง

3. การเตรียมรังไก่พบว่า ปกติเมื่อแม่ไก่มีไข่ได้ 10-12 ฟอง ก็จะเริ่มฟักไข่จึงต้องเตรียมรังไข่ให้มีจำนวนเพียงพอเท่ากับ จำนวนแม่ไก่ เพื่อไม่ให้แย่งกัน รังไข่ควรกว้างยาว 1 ฟุต สูง 10 นิ้ว หรือใช้ขี้เถ้า บุงก็ รองด้วยฟางแห้ง หรือหญ้าแห้งให้หนาพอสมควร ตั้งรังไข่ในที่มืด และมืด และฝนส่วไม่ถึง แม่ไก่เข้าออกสะดวก จะรองรับไข่ในวันอังคารเท่านั้นเพราะถือว่าเป็นวัน "แซ็ง" ห้ามไม่ให้ผู้หญิงรังไข่อย่างเด็ดขาดเพราะจะทำให้คล้าย ความหลัง ใช้ตะไคร้หอม หรือยาเส้นรองรังเพื่อป้องกันตัวไร

4. การคัดเลือกไข่พบว่า ให้เลือกเอาไข่ที่เปลือกบางมีผิว ชรุชระ ฟองเล็กน้อย ฟองโตเกินไปและฟองที่มีรอยแตกหรือว่า ออกไป เพราะไข่เหล่านี้ถือว่าเป็นไข่ที่ผิดปกติอัตราการฟักออกเป็น ตัวต่ำ ถึงออกเป็นตัวก็เป็นลูกไก่ที่ไม่สมบูรณ์ ควรส่องดูว่าไข่มีเชื้อหรือไม่ ถ้าไข่มีเชื้อจะมองเห็นสีน้ำตาล ถ้าไข่มากเกินไปแม่ไก่จะกก ได้ไม่ดี ไข่จะสั้นออกแม่ไก่ทำให้ไข่เงาเสีย ลูกที่เกิดมาจะไม่แข็งแรง และถ้าลูกไก่มีจำนวนมากเกินไปจะเกิดการแย่งอาหารกัน เวลานอนแม่ไก่จะกกได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ลูกไก่ไม่สมบูรณ์จึงคัดไข่ส่วน หนึ่งออก เหลือไว้ 5-10 ฟอง โดยจะเหลือไข่ที่ฟองโตๆ หัวท้าย เรียวเอาไว้ เพราะเชื่อว่าป็นไข่ที่จะให้ไก่ออกมาเป็นตัวผู้ ที่สมบูรณ์

5. การฟักไข่พบว่า วิธีธรรมชาติโดยใช้แม่ไก่กกเอง เป็นวิธี ที่ประหยัดนิยมทำกันมากที่สุด ระยะที่แม่ไก่จะใช้เวลาเกือบทั้งวัน

ในการกกไข่และคอยกลับไปไข่ ในช่วงนี้ต้องคอยระวังมิให้มีสิ่ง มารบกวน ต้องคอยดูแลเติมน้ำและให้อาหารแก่แม่ไก่อย่าง พอเพียง เพราะถ้าแม่ไก่เกิดความเครียดหรือหัวอาจะจะมี จิกกินไข่ของตนเองได้ เมื่อแม่ไก่กกไข่ได้ประมาณ 10 วัน ให้ทำการ ส่องไข่ดูว่ามีเชื้อ หรือผสมติดหรือไม่ จากนั้นคัดเลือกที่ผสมไม่ติด ออกไปเหลือไว้แต่ไข่ที่ผสมติดให้แม่ไก่กกไข่ต่อไปอีก ประมาณ 21 วันก็จะฟักออกเป็นตัว จึงปล่อยให้แม่ไก่เลี้ยงลูกเองหรือจะแยก เลี้ยงก็ได้

6. การกกลูกไก่พบว่า ส่วนมากใช้วิธีการกกโดยใช้แม่ไก่กก ลูกไก่เอง เพราะถือว่าเป็นวิธีที่ประหยัด การกกลูกไก่เป็นการให้ความอบอุ่นแก่ลูกไก่ตามธรรมชาติ แม่ไก่จะกกลูกไก่เองโดยการ ถ่ายความร้อนจากแม่ไก่สู่ลูกไก่ การกกลูกไก่ที่มีความสำคัญมาก หากลูกไก่ได้รับความอบอุ่นเพียงพอลูกไก่จะอยู่เบียดกัน เพื่อลด พื้นที่ผิวที่จะสัมผัสกับอากาศเย็น ทำให้ลูกไก่แย่งอากาศกันหายใจ และเบียดกันทำให้ขาดเจ็บ หากความอบอุ่นไม่เพียงพอลูกไก่จะสูบกันตายมาก

7. การเลี้ยงดูและวิธีการให้อาหารลูกไก่ชนพบว่า การเลี้ยงไก่ชนระยะนี้ ต้องเอาใจใส่เป็นอย่างมาก เพราะเป็นระยะ ที่เลี้ยงไม่แข็งแรง ดังนั้นในช่วง 3 วันแรกยังไม่ต้องให้อาหาร จัดหา เพียงน้ำสะอาดและมีถั่วแดงเล็ก ๆ ไว้ให้ไก่กินสำหรับอาหารเสริม ให้ลูกไก่กินข้าวเป็นอันดับแรก ในระยะนี้ลูกไก่ต้องการอาหาร ที่มีโปรตีนสูง ควรให้อาหารสำเร็จรูปสำหรับไก่เล็กร่วมกับข้าว และปลายข้าวหรือจะใช้อ้อยเดยาก็ได้ นอกจากนี้ต้องให้อุณหภูมิกับ โรคเช่น อุณหภูมิกับโรคหลอดลมอักเสบ ฝีตาช มีวคสาสเซล และขอตัวตีไก่ ต้องให้วิตามิน และยาปฏิชีวนะเสริมเพื่อให้ลูกไก่ แข็งแรงสามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้ เมื่อไก่เริ่มโตขึ้น อาหารที่ไก่

ชนกันได้แก่ ข้าวเปลือก เปลือกหอย สำหรับสำเร็จรูปสำหรับใช้วิธีการให้อาหารไก่ โดยไปยดงบนหญ้าฟาง เพื่อให้คุ้ยเขี่ยกินเอง เป็นวิธีที่ทำได้ได้ออกกำลัง ซึ่งจะทำให้ไก่แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และเป็นการบังคับไม่ให้ฉวยฉกกินไป เพราะไก่ได้เคยหาอยู่เคยกินอยู่อย่างอิสระจึงปรับตัวเข้ากับคนได้ง่าย

8. การเลี้ยงดูและวิธีการให้อาหารไก่ชนรุ่นแรกพบ พบว่าการเลี้ยงไก่ชนระยะนี้เริ่มออกหากินเองได้ อาหารที่ได้ได้แก่ ข้าวเปลือก ปลายข้าว รำ นอกจากนี้ก็มีเปลือกหอยและกระดูกงู เพื่อให้มีการเสริมธาตุอาหารแคลเซียมและฟอสฟอรัส บำรุงกระดูกให้แข็งแรง ผู้เลี้ยงต้องมีการวินิจฉัยกินเองในดู; ต้องคอยจับเชิงแยกออกกันเพื่อป้องกันไก่บาดเจ็บ เพราะถ้าไก่ชนกันมากจะทำให้ไก่แคะแคะกัน

9. กระบวนการคัดเลือกไก่ชนพบว่า คัดเลือกจากสายเลือดเป็นการดูจากการถ่ายทอดสายเลือด ว่าไก่ตัวนั้นมีพ่อแม่ปู่ย่าหรือตายายเป็นตัวไหนมีประวัติการชนเป็นอย่างไร จิตใจสู้หรือหด อดทนเพียงใด เป็นไก่เชิง ตีเจ็บ ตีแผล ตีหักหรือไม่ เพราะไก่ที่เป็นลูกเป็นหลานจะต้องได้รับการถ่ายทอดลักษณะดีเช่นนั้นออกมาด้วย ดูจากลักษณะภายนอก เป็นการดูจากรูปร่าง หน้าตา และท่าทางโดยพิจารณาอย่างละเอียด จากอวัยวะภายนอกของไก่ทุกส่วนตั้งแต่จะงอยปากเลยไปจนเล็บเท้า คัดเลือกจากลักษณะภายในเป็นการดูจากความสามารถในการชนขาลงไก่ให้ประจักษ์แก่สายตา โดยการช้อมหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "ปล้ำไก่" ว่ามีเชิงชนและสำคัญถ้าไก่ชนพอที่จะนำไปเลี้ยงชนได้หรือไม่ก่อนที่จะนำไปเลี้ยงและดูสีของไก่ชนสีที่นิยมเช่น เหลืองหางขาว สีประดู่หางดำ สีเขียวและสีเขียวเทาหรือเขียวแถมแดง

10. การช้อมเพื่อออกบ่อนพบว่า การช้อมลงบนวนน้ำไก่ชนมาถ่ายพยาธิ อาบน้ำตากแดด รีดซึม และให้อาหารบำรุงไก่ชนครบ 7 วันแล้ว จะนำไปช้อมลงบน โดยหากคู่ต่อสู้มีอายุและน้ำหนักใกล้เคียงกัน การช้อมจึงหลังจากที่ช้อมลงบนได้ประมาณ 3 ครั้ง หรือ 6 ยกแล้วปล่อยให้เกพัค 3 วัน หลังจากนั้นให้หาคู่ช้อมที่มีน้ำหนัก และอายุใกล้เคียงกัน การฝึกการต่อสู้ไก่ การล่อจะเป็นการฝึกให้ไก่ออกกำลังโดยการวิ่งและบิน เพื่อให้ไก่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และกล้ามเนื้อทุกส่วนมีความแข็งแรง การบริหารคอบริหารปีก ฝึกให้วิ่งทางตรง จะทำให้มีไหวพริบ การเปรียบไก่และนำไปเข้าชน โดยทั่วไปใช้สายตาและการจับคู่ ผู้เปรียบไก่ต้องมี ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ต้องอาศัยประสบการณ์ ซึ่งไหวเชิงพริบและความละเอียดถี่ถ้วนทั้งนี้เพื่อแสวงหาทางได้เปรียบและป้องกันการเอาเปรียบจากฝ่ายตรงข้าม

11. ลักษณะไก่ชนที่ดีพบว่า ลักษณะของไก่ชนที่ดี ได้แก่ รูปร่าง และท่าทางไก่ชนควรมีรูปร่างปานกลาง สูง เบียว ลักษณะสำคัญที่ดีของไก่ชน จะเป็นรูปปล้ำกล้วย จัวยาวสองท่อน คอคอดกลางหัวท้ายบาน กระดูกสันหลังตรงแต่กว้างตลอดแบบหลังเปิด ไม่บิดเบี้ยว ปาก ลักษณะของปากไก่ชนที่ดีเอาไว้ว่าต้องมีคางสั้น หนา โคนและแข็งแรงมีร่องน้ำลึกจากโคนถึงปลาย ใบหน้ากลม เกี้ยงกลาง เวลา หัว ลักษณะทั่วไปที่ดีต้องอวบ กระดูกหนา ยาววัดเป็นสองตอน ลำคอ คอไก่ชนที่ดีต้องโต สั้น มันคงเมื่อยวดคดถึงนาน ๆ จะเป็นสีแดงสด เคลื่อนไหวได้ดี แสดงว่าหลบหลีกได้ดี ปีก ลักษณะปีกที่ดีจะต้องมีกระดูกปีกใหญ่ กล้ามเนื้ออวบสมบูรณ์ ขนปีกยาว เรียงชิดกัน ขนปีกชี้หนา ยาว หาง ลักษณะหางที่ดีคือ กระเบนหางใหญ่ และชิดกับลำตัว เนื้อหนัง เวลาชนหรือชกขยับาน ๆ จะมีสีแดงสด แสดงว่าไก่แข็งแรง การไหลเวียนโลหิตดี

มีพระบรมราชานุญาต บังชา ไคยชาโกนี่จะบอกถึงความแข็งแรง และแนวทางการดูแลสุขภาพ เดี่ยว ลักษณะเดียวที่ที่จะต้องมีส่วนเหมือน แซง มาสต์และปาก เดี่ยวออกช้า ตรงโคนโต ส่วนปลายเรียวยาวแหลม แข็งและเก้ด แข็งและเก้ดของโกขนนั้นเปรียบเสมือนสายมือของคนที่สามารถบอกถึงความแข็งแรง มีว่าโกขนที่ดีจะต้องมีครบทั้ง 4 นิ้ว มียาวได้รูป ลักษณะขน โกขนที่มีลักษณะขนที่ดี จะต้องมียางยาว ละเอียด ตก สบรุณ และมองดูเป็นมันเงา

12. สีของโกขนพบว่า สีโกที่นิยมเลี้ยงคือ โกขนสีเหลือง
ทางชาว เป็นสีที่ผู้เลี้ยงโกขนให้ความสำคัญมากที่สุด อาจจะมีส่วนดูมาจากโกสีมีสวยงาม แต่ม และสะอาดขนาดกว่าสีอื่นๆ โกขนสีประดู่ทางด้าน มีลักษณะเด่น คือ จะงอยปากใหญ่คล้ายปากนกแก้ว ปากบนจะมีร่องน้ำ ระหว่างร่องน้ำจะมีสันราง สีปากต้องเป็นสีดำ เท่านั้น โกขนสีเขียวหรือสีเขียวเลย มีลักษณะเด่นโดยรวมคือ ตัวสี ดำอมเขียว หรือสีน้ำเงิน ขนสร้อยคอเป็นสีขาว ปลายสร้อยเป็นสีเขียว โกขนสีดำ ลักษณะเด่นคือ ต้องเป็นสีดำตลอดตัวสันที่ไม่มีสีอื่นเจือปน ปากใหญ่ หนา และดำสนิท โกขนสีกรด ลักษณะเด่นคือ ตัวจะเป็นสีแดงหมยบนกรวด ปีกสีแดง ลำตัวจะออกสีน้ำตาล ปากสีขาวขนาดใหญ่ หางเป็นสีขาวตลอดทุกเส้น หรือถ้ากำหนดทางสีแดง ขนหางจะเป็นสีดำสนิท

13. ขึ้นจึงโกขนพบว่า โกขนแต่ละตัวจะมีความสามารถ และเชิงขนแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะเหล่านี้ ผู้เลี้ยงโกขน จะต้องรู้ลักษณะเชิงขนของโกขนเองและคู่ต่อสู้ด้วยเชิงสาด สีคู่ต่อสู้ โดยไม่ต้องจิกหรือที่เรียกว่า สาดแข่งเปล่า เชิงเท้าป่า เอวไหล ขนกันแล้วียดอกไปจิกปากคู่ต่อสู้ แล้วดีเข้าท้องหรือหน้าอก เชิงลง มุดต่ำจิกจากข้าง พอคู่ต่อสู้ แลเอาไตตขึ้นตี เชิงมัต มุดเข้าปิก ไส้ไปจิกหัว หูหรือสร้อย แล้วตีเข้าหัว คอ หรือตะโพกเชิงบน ใช้คอขี

พาด กัดเลือด ทับกดต ให้คู่ต่อสู้หลงตีตัวเอง เมื่อได้ที่จะจิกหูด้านนอก ขุน หรือสร้อยแล้วตีเข้าท้ายทอย เข็มมาล่อ หลอกคู่ต่อสู้วิ่งตาม พอได้ทีสวามกลับ เค็งตั้ง กับตั้งได้ จิกสูงแล้วบินตี เค็งสายชักธัม เอาหัวหมุนคกหมุนคางคู่ต่อสู้หลอกให้อีกฝ่ายยกตลงแล้วชักหัวออก พอคู่ต่อสู้พลาดก็จิกหัวตี

14. สมุนไพรกับโกขนพบว่า อาหารสำหรับบำรุงโกขน
เช่น ข้าวเปลือก ไข่ไก่ หอยขม เนื้อวัวหรือเนื้อควาย เนื้อปลาช่อน หนุ่ย หรือผักสมุนไพร เช่น บอระเพ็ด กระชาย ตะไคร้ หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ให้โกกินทุกวันเป็นพืชสมุนไพรที่บำรุงกำลัง ยาบำรุงโก เช่น หันบอระเพ็ดเป็นแผ่นบางๆ แช่น้ำผึ้งเคืองห้าไว้แล้วให้กินทุกวัน ใช้บอระเพ็ด กระเทียม ปลาช่อน นกกระเจอก ยาตำ หัวหญ้า พริกไทย นำมาบดรวมกับโทะละเอียดแล้วผสมน้ำผึ้งเคืองห้าเป็นลูกกลอนให้โกกินก่อนนอนทุกวันจะทำให้โกขนแข็งแรง การใช้ขมิ้นทุกครั้งเวลาอาบน้ำโกในตอนเช้า ต้องใช้กระเบื้องอุ่นๆ ประคบหน้าพอสมควร ถ้ามากนักรจะทำให้หน้าเนือย หายมีนบางๆ ทุกครั้ง บางคนใช้ทาเฉพาะหน้าอก ขา ได้ ปิก ตามเนื้อเท่านั้นใช้ได้เหมือนกันเพื่อให้หนังเหนียว ป้องกันเจ็บไวและเพื่อให้โกสีสวย การประคบสมุนไพรไฟจะช่วยให้โกขนเนือ คลายตัวได้ดี แม้พักเข้าตัวเขียวในเวลาข้อม โกขนที่ผูกประคบด้วยสมุนไพรที่มีปากแคบ หรือรอยฟกช้ำจะหายได้เร็ว ส่วนประกายของสมุนไพรประคบคือ หัวโพล โปปลับพั่ง พ้มเสนตะเคียวทั้งต้น และเกลือแกงนำส่วนประกอบทั้งหมดมาตำรวมกับขมิ้นละเอียด ห่อด้วยผ้าขาวบางแล้วนำไปนึ่งหรือเค็ดกระเบื้องให้ร้อน ประคบรอยฟกช้ำหรือบริเวณขี้ดอยจะหายเร็ว

พัฒนาได้...ได้พัฒนา...ฝึกกระแทกสังคม เศรษฐกิจและการเมืองโลก

ภาพประกอบ 1 แสดง พ่อพันธุ์-แม่พันธุ์เขาน การรองรับ

ภาพประกอบ 3 แสดง การฝึกไข่
ภาพประกอบ 4 แสดง ไก่ชนสีกรด

พัฒนาได้...ได้พัฒนา...ฝึกกระแทกสังคม เศรษฐกิจและการเมืองโลก

ภาพประกอบ 5 แสดง ไก่ชนสีเหลืองทางขวา
ภาพประกอบ 6 แสดงไก่
ชนสีประตูทางซ้าย

ภาพประกอบ 7 แสดงไก่
ชนสีประตูทางซ้าย
ภาพประกอบ 8 แสดงการ
ปล่อยไก่ชนออกกำลังกาย

ภาพประกอบ 9 แสดงการประสบด้วยกรรมร้อน และใช้ฆนทา

ปัญหาในการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขัน กรณีศึกษา : ชุมชนกฤษ ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอกงหรา จังหวัด นครศรีธรรมราช

1. **ปัญหาสภาพอากาศ** พบว่า ในฤดูร้อน อากาศที่ร้อนเกินไปจะทำให้เกิดอาการช็อกตายเพราะขาดน้ำ หรือไม่มีอาหาร ร้อนในเนื้ออาหาร ไม่ค่อยกินอาหาร สภาพอากาศร้อนทำให้ไก่มีอาการเป็นลมสาเหตุมาจากไก่เหงื่อออกมากเกินไป ปัญหาอากาศร้อนขึ้นทำให้มีอาการเป็นหวัดหน้าบวม และโรค อหิวาต์ในหน้าหรือหน้าหนาวจะปัญหาในอากาศเย็น ทำให้ไก่มี อาการไอและจามสาเหตุเกิดมาจากลมหนาว ควรมีการทำที่อาศัย ของไก่ ให้มีทิศทางป้องกันลมหนาว ให้ไก่ในช่วงกลางคืน

2. **ปัญหาการอนุบาลลูกไก่** พบว่า การตายของลูกไก่ค่อนข้างสูง การขาดการควบคุมอุณหภูมิแก่ลูกไก่เป็นปัญหาในการเลี้ยงลูกไก่ในระยะแรก เกิดจากแม่พันธุ์ไม่สมบูรณ์อาจทำให้ลูกไก่

เกิดออกมาไม่สมบูรณ์ และอาจไม่สมบูรณ์เลยก็ได้ การที่ลูกไก่ ถูกแม่ไก่ทับตายในช่วงแรกเวลาลูกไก่ออกมา ผู้เลี้ยงควรสังเกตว่า แม่ไก่ออกไข่ที่ฟองและควรควบคุมไม่ให้ไข่มากกว่า 6 ฟอง เพื่อให้ไม่ให้เป็นปัญหาในการดูแลลูกไก่ตาย บังคับที่มีผลต่อ อัตราการตายของลูกไก่ในสัปดาห์แรกมีหลายปัจจัย ได้แก่ อายุของ พ่อแม่พันธุ์พบว่าลูกไก่ที่มาจากแม่พันธุ์อายุ 29 สัปดาห์จะมีอัตราการตายในสัปดาห์แรกต่ำกว่า ลูกไก่ที่มาจากแม่พันธุ์อายุ 60 สัปดาห์จะระยะเวลาการเก็บไข่ฟักที่โรงฟักพบว่า ระยะเวลากการเก็บไข่ฟักที่เหมาะสม ไม่ควรเกิน 13 วัน เพราะยิ่งเก็บไข่ฟักนานอัตรา การตายในสัปดาห์แรกของลูกไก่อยิ่งมากขึ้น และไก่ที่แม่ไก่ฟักเอง โดยธรรมชาติ บางทีแม่ไก่อาจพลาดเหยียบลูกไก่ตาย

3. **ปัญหาการติดต่อโรคของไก่ชน** พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเลี้ยงไก่ชนก็คือโรคระบาด เพราะทุกครั้งที่มีโรคระบาดเกิดขึ้นจะสร้างความสูญเสียเป็นอย่างมาก และเป็นการยากที่จะ ป้องกัน การตายของไก่อันเป็นปัญหาที่เกิดลูกสาม สาเหตุสำคัญของ การระบาดก็คือ ความเครียดของไก่และไก่กินอาหารน้อยมีภูมิ ต้านทานโรคต่ำจนเป็นเหตุให้ เกิดโรคระบาดได้ง่ายเกิดจากไม่มีภูมิ ต้านทานน้อยทำให้ไก่ติดเชื้อง่าย ไม่แข็งแรง เกิดจากการการทำให้ ความสะอาดไม่เพียงพอในโรงเลี้ยงต้องทำความสะอาดทุกวัน วัน เพื่อลดการสะสมเชื้อในโรงเรือนเลี้ยงไก่ เกิดการการใช้ลูกไก่ร่วมกันเช่น ใช้ที่ให้อาหารและน้ำร่วมกัน อาจทำให้ไก่ติดเชื้อมัน เพราะไก่แต่ละตัวมีภูมิต้านทานไม่เหมือนกัน การไม่ให้วัคซีน ป้องกันโรคร่วมกันเสมอ ทำให้ไก่ไม่มีภูมิต้านกัน ทำให้เกิดโรครุนแรงได้

4. ปัญหาการผสมเลือดชิดพบว่า การผสมแบบเลือดชิด (Inbreeding) ระหว่างไก่ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเดียวกัน จะเกิดความเสียหายต่าง ๆ คือ สมรรถภาพในการผลิตต่าง ๆ ลดลง เช่น ความแข็งแรงลดลง อัตราการผสมลดจำนวนลูกต่อตัว และความสมบูรณ์ต่ำลง การเจริญเติบโตลดลง ลักษณะไก่ เช่น ปากหงวี่ นีเมา ปีกสองตอน ออกคด หลังค่อมเป็นไก่ ขี้โรค การผสมแบบเลือดชิดส่งผลให้ไก่ก่อนแอ่ เป่าวง่าย ตายง่าย ส่วนใหญ่การผสมไก่จะผสมแค่รุ่นสองรุ่นเท่านั้น แล้วเปลี่ยนสายใหม่

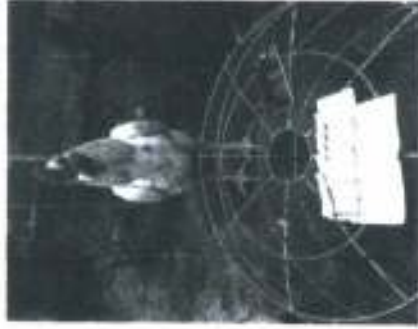
ภาพประกอบ 10 แสดง ตัวอย่างไก่ที่ป่วยเนื่องจากโรคผสมเลือดชิดทำให้ไก่ไม่สมบูรณ์

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขัน กรณีศึกษา : ชุมชนกฤษ ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การส่งเสริมการตลาดพบว่า การตลาดส่วนใหญ่จะเป็นการนำไปออกใบชนเพื่อการแข่งขัน ถ้าไก่ชนของทางค่ายชนะการแข่งขันก็สร้างชื่อเสียงกับค่าย ทำให้มีผู้สนใจมาซื้อไก่ชนกับทางค่าย นอกจากนี้ทางค่ายไก่ชนยังให้ความรู้เกี่ยวกับ การเลี้ยงไก่ชนกับผู้สนใจ ชี้แจงข้อสงสัย และกระบวนการเลี้ยง ซึ่งเป็นภาระกระจายความรู้ให้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น
2. การส่งเสริมความรู้พบว่า ค่ายไก่ชนชุมชนกฤษได้มีการส่งเสริมความรู้แก่ผู้เฒ่าผู้แก่ในท้องถิ่นเพื่อเป็นเผยแพร่ความรู้ทางภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชนไม่ใหสูญหายไป โดยการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยการเผยแพร่องค์ความรู้ การเลี้ยงไก่ชนเพื่อพัฒนา และต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ให้มีคุณค่า และมีมูลค่ายิ่งขึ้น

3. การพัฒนาสายพันธุ์พบว่า การปรับปรุงพันธุ์ไก่ชนให้ดีขึ้น มีการผสมกับสายพันธุ์ที่ชนเก่ง แกร่ง รูปร่างดี โดยการผสมแบบข้ามตระกูล โดยที่ทั้งสายพ่อกับแม่มาจากต่างตระกูลต่างสายต่างเหล่ากัน เช่น พม่า+จอน พม่า+ไทย เพื่อให้สายพันธุ์มีคุณภาพ ทั้งความสวยงาม แข็งแรงและสุขภาพ สายเลือดใหม่ การผสมข้ามสายพันธุ์ โดยเลือกเอาไก่เฉพาะที่สายพันธุ์เด่นๆ ดังๆ มาผสมกันเพื่อให้พันธุ์ที่ดีกว่า เอาไก่ที่ชนเก่งๆ มาผสมพันธุ์กัน โดยเลือกทั้งแม่พันธุ์ และพ่อพันธุ์ที่เก่งๆ มาผสมพันธุ์เพื่อให้ได้ไก่ที่ลักษณะเด่นๆ ดีๆ เก่งๆ พัฒนาสายพันธุ์ โดยนำมาแม่พันธุ์ไปฝาก

เลือก แยก แยกต่าง ๆ ที่มีลักษณะ เพื่อใช้ไปผสมพันธุ์ด้วย คัดเลือก
ไปชนที่มีลักษณะเด่นตรงตามลักษณะไก่ชนที่ตีมารวมพันธุ์กัน

ภาพประกอบ 12 แสดงไก่ชนที่มีการพัฒนาสายพันธุ์ทำ
ให้สามารถชนะการแข่งขันได้

อภิปรายผล

1. ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขัน การณศึกษา :
ชุมชนกฤษ ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของวิภาดา
วรรณานุกูล (2552) กล่าวถึง ภูมิปัญญาการคัดเลือกพันธุ์ไก่ชนพ่อ
พันธุ์ไก่ชนจะต้องมีความสง่างาม สีขนเงินตามสกุลไก่
พ่อพันธุ์ไก่ชนจะต้องเป็นไก่ที่มีลักษณะเป็นไก่เก่งเข้าตำรา
และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนเสนา บุญตาแสง (2545) กล่าวว่า

หลักในการคัดเลือกไก่ชน คัดเลือกจากสายเลือด (เหล่ากอก)
เป็นการดูจากการถ่ายทอดสายเลือดว่าไก่ตัวนั้นมีพ่อแม่ ปู่ย่า
หรือตาายเป็นตัวไหน มีประวัติการชนเป็นอย่างไร จิตใจสู้หรือหด
ถอยชนเพียงใด เป็นไก่เชิงดีเจ้ ดีแผล ดีห้าหรือไม้

2. ปัญหาในการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขัน การณศึกษา :
ชุมชนกฤษ ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัตนะ
บัวพันธ์ (2548) กล่าวว่า สภาวะอากาศร้อนทำให้สัตว์เป็นลมหรือ
เป็นตะคิว หรือทำให้สัตว์ใหญ่ ๆ ตายได้นั้น มีสาเหตุมาจากอากาศ
ร้อน และสอดคล้องกับแนวคิดของวิภาดา วรรณานุกูล (2552)
กล่าวว่า ในบางครั้งลูกไก่ในช่วง 1-2 สัปดาห์แรกไม่สามารถ
ควบคุมอุณหภูมิร่างกายให้คงที่ได้ จึงต้องเพิ่มความอบอุ่นให้
กับลูกไก่เพื่อให้ลูกไก่มีการเจริญเติบโตเป็นปกติในช่วงสัปดาห์แรก
ของการกกจะต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของลูกไก่อย่างใกล้ชิด
ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกษม บัวเมือง (2555) ได้กล่าวว่า
ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเลี้ยงไก่ชนก็คือ โรคระบาด

3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนเพื่อการแข่งขัน
การณศึกษา : ชุมชนกฤษ ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง
อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของวิภาดา วรรณานุกูล (2552) กล่าวว่า การจำหน่ายไก่
ชน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนส่วนใหญ่นิยมจำหน่ายไก่ชนที่บ้านตนเอง
โดยผู้ขายและผู้ซื้อกำหนดราคาร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิด
ของอังศนา เสมอศรี (2559) ได้กล่าวว่า การเลี้ยงไก่ชนเกิดจากวิถี
ชีวิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปพร้อมกัน
เกิดทักษะและความชำนาญเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ อีกทั้งยัง
สอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย ศรีพูล (2559) กล่าวว่า

การพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์อย่างมาก ทั้งนี้เพราะการพัฒนาสายพันธุ์สัตว์นอกจากจะทำให้เกิดสัตว์พันธุ์ใหม่ และได้พันธุ์สัตว์ที่ดีให้ผลผลิตตรงที่ความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อชุมชนเกษตร

- 1.1 ควรส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชน ทำให้ชุมชนเกษตรเงินที่รู้จักและมีชื่อเสียงยิ่งขึ้น
- 1.2 ควรจัดให้เป็นชุมชนเกษตรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แก่ผู้ที่สนใจในการเลี้ยงไก่ชน

2. ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

- 2.1 ชุมชนควรได้ศึกษาเรียนรู้วิธีการแบบง่าย ๆ เกี่ยวกับ การเลี้ยงไก่ชน เพื่อนำไปสร้างสรรค์ต่อเนื่องด้วยชุมชนเอง
- 2.2 ชุมชนมีผู้รู้ภูมิปัญญา และปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ชน ได้รวมตัวกันเพื่อสร้างชุมชนให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมตัวกันเป็นชุมชนย่อยๆ ที่มีกิจกรรมร่วมกันและสร้างเป็นเครือข่ายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 2.3 ชุมชนร่วมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงไก่ชนเพื่อขายและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

- 3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าร่วมพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในตำบล

- 3.2 หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านเงินลงทุน
- 3.3 หน่วยงานภาครัฐควรให้การพัฒนาเสริมสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว

4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

- 4.1 ควรศึกษาเรื่อง การพ่นไข่ สังกะยมและวัฒนธรรมในวงการศึกษา : ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 4.2 ควรศึกษาเรื่อง สายพันธุ์ไก่ชน และการขยายไก่ชนการศึกษา : ชุมชนคลองเมียด ตำบลหนองสรวง อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมและการพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน

บรรณานุกรม

- เกษตรอำเภอเมือง 2555 ภูมิปัญญาการพัฒนาสายพันธุ์ไก่ชน
ชุมชนบ้านโคกรัก ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร
- จันทร์ บุญตาแสง 2545 ไก่ชนกับวิถีชีวิตไทย: ศึกษากรณี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นิคม มนุษย 2545 วิจัยการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
มหาสารคาม: โรงพิมพ์อภิชาติ
- รัตนะ บัวสนธ์ 2547 รายงานการวิจัยเรื่องไก่ชน: การ
เพาะเลี้ยงไก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- วิภาดา วัฒนากุล 2552 ธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในตำบลบ้านท่า
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาอิสระปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น
- สมชาย ศรีพูล 2559 การพัฒนาสายพันธุ์ตีตัวในปัจจุบัน.
(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/marisa44638/wiwathnakar/karprabru>
ng-phanth-doy-mimusy (20 พฤษภาคม
2560)
- อังศนา เสมอศรี 2559 วิถีชีวิตคนเลี้ยงไก่ชนและการถ่ายทอด
ภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่ชนบ้านดงแสลงสุขหมู่ที่ 15

คำบลดน้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัด
อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บุคลานุกรม

สุพน เวียงพันธ์ (เจ้าของท่าไม้ทาน) สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 34/5
หมู่ 7 ต.แม่ทองหล่อ อ.แม่พริก จ.ลำปาง
นศพรศิริกรวิภาฯ (ผู้ให้สัมภาษณ์), พงศกร โจ่งฟ้า
(ผู้สัมภาษณ์), สัมภาษณ์วันที่ 8 กรกฎาคม 2560